

ТЕКСТИЛ ОБЛЕКЛО

TEXTILE AND GARMENT MAGAZINE

НТС

по текстил,
облекло

и кожи

www.tok.fnts.bg

4

2024

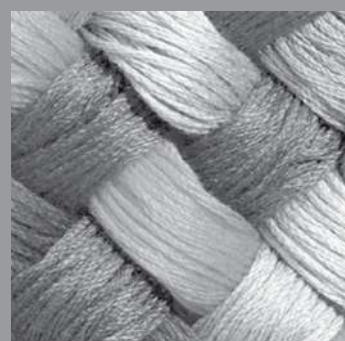
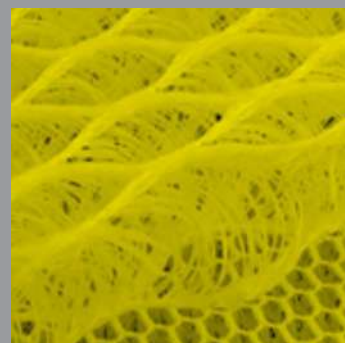
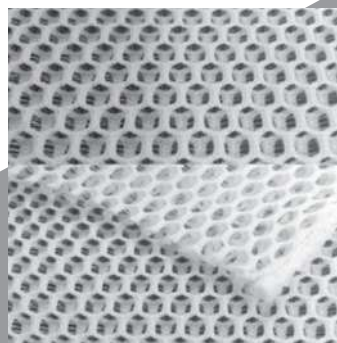
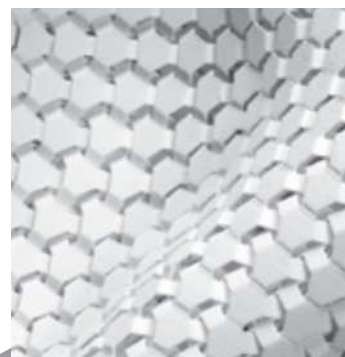
година

LXXVI

от 1949 г.

Open access: CC BY-NC

ISSN 1310-912X (Print)
ISSN 2603-302X (Online)
www.bgtextilepublisher.org
<https://doi.org/10.53230/tgm.1310-912X>

MELVIRA 00446-001

Основа: 30.4/1 cm
Вътък: 30/1 cm
Сплитка: 8x8; 8 Нищелкиlocalhost.localdomain:arahne 15.5.2024

ArahWeave www.arahne.si
DobbyPro 10.0m E.Miroglio
EM

Редуване по основа[512]: 4C44A8B4A4B12A4B2A46B4A12B4A2B8A1B6A1B4(4A4D)4A2B4A1B2A1B44D4C44D1B2A1B4A2B4A4(4D4A)1B6A1																			
A 42.97% 1/50 Nm 720 Z					B 32.03% 1/50 Nm 720 Z					C 1.56% 1/50 Nm 720 Z					D 23.44% 1/50 Nm 720 Z				
73153 MELVI MELVI H3T4 *					73153 MELVI MELVI H5S5 *					73153 MELVI MELVI H048 *					73153 MELVI MELVI HE03 *				
Редуване по вътък[512]: 4c44a8b4a4b12a4b2a46b4a12b4a2b8a1b6a1b4(4a4d)4a2b4a1b2a1b44d4c44d1b2a1b4a2b4a4(4d4a)1b6a1b8a2b4a12																			
a 42.97% 1/50 Nm 720 Z					b 32.03% 1/50 Nm 720 Z					c 1.56% 1/50 Nm 720 Z					d 23.44% 1/50 Nm 720 Z				
73153 MELVI MELVI H3T4 *					73153 MELVI MELVI H5S5 *					73153 MELVI MELVI H048 *					73153 MELVI MELVI HE03 *				

ТЕКСТИЛ СЪБЛЕКИ

НСТ по текстил,
облекло и кожи

www.tok.fnts.bg

БРОЙ 4/2024
Open access: CC BY-NC

СЪДЪРЖАНИЕ

УДК

745/749	ОТРАЖЕНИЕ НА ТЕКСТИЛНИТЕ ИЗДЕЛИЯ В СЪВРЕМЕНОТО ИЗКУСТВО	
	Неше Сарач.....	111
	DOI: 10.53230/tgm.1310-912X.2024.0004.01	
745/749	СТАРИТЕ ТЕХНОЛОГИИ В МОДЕРНОТО ИЗКУСТВО	
	Елена Тодорова.....	120
	DOI: 10.53230/tgm.1310-912X.2024.0004.02	
745/749	ОТРАЖЕНИЯ И ПРЕПРАТКИ НА БЪЛГАРСКИЯ ФОЛКЛОР В МОДНАТА ИЛЮСТРАЦИЯ В БЪЛГАРИЯ	
	Александър Гергинов.....	128
	DOI: 10.53230/tgm.1310-912X.2024.0004.03	
687	СЪВРЕМЕННА ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НА ДАМСКА ПОЛА И ДАМСКИ ПОТНИК	
	Умме Капанък, Милена Перчинкова	136
	DOI: 10.53230/tgm.1310-912X.2024.0004.04	

НАУЧНА ОБЛАСТ. Статиите отразяват разработки и решения от текстилната наука и практика.

Те се отнасят към някои от областите според УДК:

33, Икономика. Икономически науки.

377, Специално образование. Професионално образование. Професионални училища.

378, Висше образование / Висши учебни заведения

677, Текстилна промишленост. Технология на текстилните материали.

678, Промисленост на високомолекулярните вещества. Каучукова промишленост.

Пластмасова промишленост.

687, Шивашка промишленост.

745/749, Приложно изкуство. Художествени занаяти. Интериор. Дизайн.

658.512.23, Художествено конструиране (промишлен дизайн).

Адрес на редакцията:

1000 София, ул. "Г. С. Раковски" 108, стая 407, тел. 02 980 30 45

e-mail: textilejournal.editor@fnts.bg

www.bgtextilepublisher.org

Банкова сметка:

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИ СЪЮЗ ПО ТЕКСТИЛ, ОБЛЕКЛО И КОЖИ

ИН по ДДС: BG 121111930

Сметка IBAN: BG43 UNCR 9660 1010 6722 00

ISSN 1310-912X (Print)

ISSN 2603-302X (Online)

<https://doi.org/10.53230/tgm.1310-912X.2024.0004>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

доц. д-р инж. Ивелин Рахнев, главен редактор доц. д-р инж. Мария Спасова, ИП-БАН, технически редактор

проф. д-р инж. Христо Петров, ТУ-София	доц. д-р инж. Анна Георгиева, ХТМУ-София
проф. д-р инж. Андреас Хараламбус, Колеж-Сливен (ТУС)	доц. д-р инж. Капка Манасиева, ВСУ-Варна
проф. д-р инж. Снежина Андонова, ЮЗУ-Благоевград	доц. д-р инж. Румен Русев, ФТТ-Ямбол
проф. д-р инж. Радостина Ангелова, ТУ-София	доц. д-р инж. Красимир Друмев, ТУ-Габрово
проф. д-р инж. Златина Казлачева, ФТТ-Ямбол	доц. д-р инж. Ивелина Вардева, СИЕНСИС-София
проф. д-р инж. Десислава Грабчева, ХТМУ-София	д-р Незабравка Попова-Недялкова, НБУ-София
доц. д-р инж. Стела Балтова, МВБУ-София	д-р Николай Божилов, НХА-София

ЧУЖДЕСТРАНЕН НАУЧЕН КОМИТЕТ

проф. д-р Жан-Ив Дреан - УЮЕ, Мюлуз, Франция
проф. д-р инж. А. Сезай Сарач, ТУ-Истанбул, Турция
проф. д-р инж. Йордан Кьосев, ТУ-Дрезден, Германия
проф. д-р инж. Горан Дембоски, Ун. „Св. св. Кирил и Методий“, Скопие, С. Македония
доц. д-р инж. Ву Ти Хонг Кхан, ХУНТ, Ханой, СР Виетнам
проф. д-р инж. Сабер Бен Абдесалем, НИУ - Монастир, Тунис

ИНФОРМАЦИЯ ЗА АВТОРИТЕ

ПРАВИЛА ЗА ДЕПОЗИРАНЕ И ПУБЛИКУВАНЕ НА СТАТИИ

Подаването на докладите трябва да се адресира до редакцията на имейл: textilejournal.editor@fnts.bg
Докладите трябва да са написани на български език от български автори и на английски (работен език за чуждестранните автори).

Споразумение за прехвърляне на авторски права трябва да бъде подписано и върнато на нашата редакция по поща, факс или имейл, колкото е възможно по-скоро, след предварителното приемане на доклада. С подписването на това споразумение авторите гарантират, че целият труд е оригинален и не е бил публикуван, изпращан е само в списанието и че целият текст, данни, фигури и таблици, включени в труда са оригинални и непубликувани преди това или подавани другаде в каквато и да е форма. Процесът на рецензиране започва след получаване на този документ. В случай, че докладът вече е представян, той може да бъде публикуван в нашето списание, само ако не е бил публикуван в общодостъпни материали от конференцията; при такава ситуация трябва да се направи съответното изявление, което се поставя в редакционните бележки в края на статията.

Общи стил и оформление

Обемът на доклада не трябва да надвишава 12 стандартни страници (A4) в една колона (страница от 3600 знака), вкл. таблици и фигури. Форматът е MS Office Word (normal layout). Рецензентите си запазват правото да съкратят статията, ако е необходимо, както и да променят заглавията.

Заглавието на доклада не трябва да надвишава 120 знака.

Пълните имена на авторите, както и пълните наименования на институциите, в които работят - факултети, катедри, университети, институти, компании, град и държава трябва да са ясно посочени. Авторът за кореспонденция и неговият имейл трябва да бъдат също така указани.

Резюмето на доклада е задължително и не трябва да надвишава 250 думи.

Ключовите думи трябва да са в рамките на 4 до 6.

Формулите се номерират в последователен ред (с арабски цифри) и трябва да са споменавани в текста.

Фигурите се вграждат директно в текста в **формат JPG с минимум 300 dpi**. Фигурите трябва да са номерирани, със заглавие и обяснителен текст.

Таблиците също се вграждат в текста, номерират се последователно и се озаглавяват над самата таблица.

Повтарянето на информация трябва да се избягва.

Препратки: всички препратки в текста трябва да се цитират с числова последователност по ред на появяване в текста (изписвани чрез арабски цифри в латински скоби, напр. [1]) и изписани цифри в квадратни скоби според системата Ванкувър.

ОТРАЖЕНИЕ НА ТЕКСТИЛНИТЕ ИЗДЕЛИЯ В СЪВРЕМЕНОТО ИЗКУСТВО

Neşe SARAÇ

Изкуство и дизайн, Университет Алтънбаш

Истанбул, Турция

sarac@itu.edu.tr

РЕЗЮМЕ:

Още от древността хората използват ума и силата си, за да оцелеят в суровата природа. При преминаването от място на място, те откриват нови начини за развитие и усъвършенстване. С нарастването на потребностите, хората се научават да използват ефективно ограничените ресурси. Креативността им помага да подобрят живота и домовете си.

Първоначално текстилът служи за топлина и защита. По-късно той се превръща в средство за артистично изразяване.

През 19-ти век, след военни конфликти и с развитието на технологиите, дизайнът и изкуството претърпяват бързи промени. Текстилът започва да се възприема като пълноценна форма на изкуство – наред с живописа и скулптурата. Художниците започват да използват текстил за създаване на нови художествени форми.

Днес текстилът присъства в скулптури, картини и други съвременни форми на изкуство. Съвременните влакна и технологии засилват значението на текстила в изкуството. Текстилът все по-често се комбинира с други художествени стилове.

Ключови думи: текстил, изкуство, дизайн, художествени стилове

REFLECTION OF TEXTILE PRODUCTS IN CONTEMPORARY ART

Neşe SARAÇ

Art and Design, Altinbas University

Istanbul, Turkey

ABSTRACT:

Since ancient times, people have used their minds and strength to survive in the harsh nature. As they move from place to place, they discover new ways to develop and improve. With the increasing demands, people learn to use limited resources effectively. Their creativity helps them to enhance their lives and homes. Initially, textiles serve for warmth and protection. Later, they become a means of artistic expression.

In the 19th century, following military conflicts and the development of technologies, design and art undergo rapid changes. Textiles begin to be perceived as a full-fledged form of art – alongside painting and sculpture. Artists start using textiles to create new artistic forms.

Today, textiles are present in sculptures, paintings, and other contemporary forms of art. Modern fibers and technologies enhance the significance of textiles in art. Textiles are increasingly being combined with other artistic styles.

Keywords: textile, art, design, artistic styles

History of Textile in Art

How Humans Have Used Their Skills Over Time
Since ancient times, people have used their minds and strength to survive tough nature. Moving from place to place, people found ways to improve and move forward. As needs increased, people learned to make the most of limited materials. Creativity helped them improve their lives and homes. Textiles first helped people stay warm and protected. Later, textiles started to become a form of art.

New Materials:

New fibers and technologies have made textiles

Modern Art and Textiles

Modern Art (1880s-1970s)

Artists explore new materials and ideas.

even more important in art. Textiles and other art styles now work closely together. Today Textile products are created as Works of art by weaving or unweaving, by printing by felting or stitching with new production techniques and materials.

The 19th century was a major starting point for textiles becoming a fine art. The growing economy and the availability of young generation after the war were important factors that led to rapid changes in art and design. Technological advancements also played a role. Designers and artists became more selective, which led to a variety of visual styles.

Textile in Art

Textiles gain recognition as an art form.

Kristine Statten, *Effervescence*, 2021. 30cm x 30cm (12" x 12"). Hand and free motion machine embroidery. Cotton sewing threads and DMC threads, linen fabric.

Hale Ekin, *Pinky Promise* (detail), 2022. 43cm x 66cm (17" x 26"). Screenprinting, embroidery, crochet, sewing, beading. Screenprint, embroidery floss, glass beads, thread, sequins, interfacing, yarn crochet on found handkerchief.

Joan Schulze, *Not So Long Ago* (detail), 2017. 119cm x 138cm (47" x 54.5"). Photocopy processes, silk. Machine stitching, quilting.

IN TEXTILE ART

Common Methods

Weaving, knitting, and embroidery are used.

New Materials

Modern artists incorporate synthetic & natural materials.

ARE USED

Artists Who Use Textiles

	Material Used	Focusing on
Joseph Beuys	Felt	Personal and cultural stories
Christo Javacheff	Fabric	Temporary art and nature
Ramazani Bayrakolu	Textiles	Turkish traditions and contemporary art
Geta Bratescu	Textiles	Human form and identity

Mixed Technique Textile; Bubi, Türkiye, 1999

Felt-covered piano, Joseph Beuys, USA, 1966

*Acrylic wool; Erwin Wurm, Austria, 2008**Felt, Günnur Özsoy, İstanbul, 2010*

ART POVERA

Art povera is a form of art that originated in Italy. Aphrodite, goddess of love and beauty, was recreated. He wanted to destroy the traditional understanding of sculpture.

With the fabric waste pieces added to the sculpture,

a new form of expression was created by challenging the traditional understanding of sculpture. With this work, a critical look at the consumer society is presented. Social problems and inequality in which beauty is relative are questioned.

Clothing and sculpture; Michelangelo Pistoletto, Italy, 1967. Source: Art of the 20th Century

It is aimed to add a new dimension to art by using natural and simple materials from daily life instead of expensive and traditional materials in art products. Here, the traditional understanding of sculpture is intended to be destroyed. A critical comment is made on modern society's consumer culture and perception of beauty.

Pieces of fabric (rags) have become both a symbol of poverty and a tool of creativity and transformation for such artists.

LAND ART

It emerged in the 1970s. Aesthetic experiences were made to increase environmental awareness by transforming the natural environment into large-scale works of art. For example, wrapping islands with fabric.

The artists who has provided the most examples

of the combination of textile and land art is Christo & Jeanne Claude. The artist (Christo) of Bulgarian origin is generally known as the artist who wraps and packages some lands or works. It does this wrapping job with textile fiber fabrics. To make his works temporary, he chooses textile materials that are recyclable and do not harm nature, instead of plastic ropes and synthetic fabrics.

The transience of this material is a narrative that evokes the feeling of death for land artist Christo and thus pushes the viewer to think about nature, love and the value of sharing. When their fabrics are wrapped around rocks or buildings, they create a more vivid visual language. In addition, the fluctuation of fabrics on structures due to the effect of the wind is similar to the skin on the skeleton. According to Christo, covering as a concept is actually another way of showing. The artist believes that the

mark such a process will leave on memories will be more permanent than any work of art. Their aim was to give a message of protecting environment in all land art.

These works, which consist of materials that have been used for centuries in painting, sculpture and

architecture, are primarily temporary. Apart from natural factors, its permanence cannot be allowed by the competent authorities. Since the covers they use are fabric and can be recycled, they have produced ecological works that do not harm the nature.

»Surrounded Islands« - The print to the project of Christo and Jeanne Claude was signed by Christo. 1980-1983

Christo Revisits Miami's Pink 'Surrounded Islands' From 1983

»Surrounded Islands«

The print to the project of Christo and Jeanne Claude was signed by Christo. 1980-1983. With the project of Christo and Jeanne Claude, 11 islands were wrapped with pink polyamide fabric. This be-

came one of the most striking examples of land art. The project resonated with both the art world and environmental awareness. The aim was to protect the island and isolate it from the outside world.

Aim: To draw attention to environmental awareness

»Wrapped Coast, Little Bay», Covered by Textile; Christo Vladimirov Javacheff, Australia, 1969

»Wrapped Reichstag», Building wrapped in fabric; Christo Vladimirov Javacheff, Berlin, 1971

Cotton, Weaving Technique, Anni Albers, New York, 1950

<http://www.albersfoundation.org/Albers.php?inc=Galleries&g=a190>, (30.03.2012)

Flock on wood, Julien Opie, England, 2007

Contemporary Art Fuarı, Galerist Standı, İstanbul, (25.01.2010)

A work using a weaving technique by Fırat Neziroğlu, created in Izmir in 2009

Felt Technique; Günnur Özsoy, Turkey, 2010.
Source: Contemporary Art Fair, Istanbul,
(25.02.2010)

Sewing technique; Barış Sönmezates, Turkey, 2010.
Source: Marmara University Textile Depart. Exhibi-
tion, Istanbul, (2010)

Fabric fixed on canvas; Ramazan Bayrakoğlu, Turkey, 2009. Source: Contemporary Art Fair, Dirimart Stand, Istanbul, (25.01.2010)

Flock print with sequin embellishment; Juan Botella Lucas, Istanbul, 2010.
Source: Contemporary Art Fair, Istanbul,
(25.12.2010)

Acrylic and sequin work on canvas; Kezban Arca Batıbeki, Turkey, 2010. Source: Contemporary Art Fair, Galerist Stand, Istanbul, (25.11.2010)

Silk, mixed media; Sühandan Özey, İzmir, 2007. Source: "The Meditation

http://www.suhandanozay.com/eng/gallery_detail.asp?cat=11&page=2, (20.10.2011)

Sewing technique (Stitchery technique)

Barbara Wisnoski, Kanada, 2010
<http://fiberartinational.org/node/2454>, (20.03.2012)

Patchwork, Diane Savona, ABD, 2009
Diane Savona Gallery, <http://www.dianesavonaart.com/>, (20.03.2012)

“Fabric, paint, collage technique; Gülsün Karamustafa, Turkey, 2006. Source: Contemporary Art Fair, (05.12.2010)”

Handwoven; Trude Guermonprez, California, 1965. Source: “california design/nine” pasadena art museum, 1965

http://cathyofcalifornia.typepad.com/cathy_of_california/2006/11/californias_han.html, (05.07.2011)

СТАРИТЕ ТЕХНОЛОГИИ В МОДЕРНОТО ИЗКУСТВО

Елена Тодорова
Нов български университет, департамент „Изкуства и дизайн“,
програма „Мода“,
21 ул. „Монтевидео“, 1618, София, България
egtodorova@nbu.bg

OLD TECHNOLOGIES IN MODERN ART

Elena Todorova
New Bulgarian University, Department of Arts and Design,
Fashion program,
21 Monteveo Str., 1618 Sofia, Bulgaria
egtodorova@nbu.bg

ABSTRACT:

This article describes various trends in the making of jewels. Beside traditional methods and materials we observe the application of different textile techniques. One of the oldest existing methods of textile coloring is the so-called “shibori”, used by a number of designers to create unique shawls, bags and textile jewels. Another traditional technique used for processing natural wool, the so-called „felt“ is widely used in the production of jewels. The creative work of the Japanese designer Atsuko Sasaki is an example of successful jewelry design using non-woven fabrics. The last textile technique presented in the article is „weaving“. The creations of the Argentinian company mmpascual are an interesting example of turning small pieces of textile in silver frames into unique jewels.

Keywords: *old textile techniques, jewelry, fashion*

В днешното забързано време искаме всичко да се случва бързо. Бързо да чуем новините, бързо да стигнем където сме тръгнали и разбира се бързо да сменим един моден стил с друг. Тази тенденция е уловена от производителите, които успяват в един сезон да предложат две различни колекции. Този сектор от модната индустрия се определя като “Бърза мода”. Характерно за този сегмент, е че предлаганите артикули са за кратък период от време. Тук не се очаква интересът към стила, формата, избора на цетова гама или някакъв символизъм да продължи дълго. Отказа от продуктите на бързата мода е също толкова бърз, колкото и ориентацията към тази модна тенденция. Причината за това е, че този тип модни артикули са предназначени да удовлетворят моментното желание на потребителя. Изборът по-скоро е свързан със спонтанно възникнало желание, настроение или някаква форма на ситуативно решение. Често „бързата”[1] мода се разглежда като един от елементите на младежката мода. Това не винаги отговаря на реалното състояние. Предпочитанията за избора на един или друг образец от тази мода се обуславя не толкова от възрастовата категория, към която принадлежи потребителя, колкото от моментни желания и интереси. Изследванията на потребителските предпочитания показват, че „бързата мода” е предмет на избор от страна на най-различни възрастови категории, които обаче се обединяват от високата динамика на избора, адаптивността му към конкретните условия, в които се намира потребителя, както и от желанието за релакс чрез придобиване на „интересни” стоки.

Тази динамика на предлаганите модни артикули не се отнася само за дрехите. При бижутата се оформя същата тенденция. Пазарът е залят с всякакви изделия от различни материали, предимно евтини метали, стъкло и пластмаса, които се произвеждат в многохиляден тираж всеки сезон. Интересен дял от така наречената

“бърза мода” са бижутата създадени от текстил посредством различни техники. Някои от текстилните накити са типичен пример за мимолетност, но има една група модни артикули, които формално принадлежи към сферата на бързата мода, но поради сложността на изпълнение, благородните материали и красивия колорит, притежава стойност, която не се изгубва с времето. Все повече се цени уникалната визия, която изразява и подчертава индивидуалността. Това е причината много от младите дизайнери да търсят и използват по нов начин старинни текстилни техники - не по прякото им предназначение, а чрез прилагането им в области, при които до скоро това не би се приело добре, като например в бижутерията. До преди няколко десетилетия на никой не би хрумвало, че текстилът ще се превърне в търсен и ценен материал за направа на различни видове накити.

Тази статия ще разгледа случаите, при които различни текстилни техники са вдъхновили дизайнерите при създаване на накити от текстил. Някои от тези техники съществуват от незапомнени времена, но се прилагат по нов начин.

Една стара техника зародила се в Япония е “сибори”[2], неправилно преведена на английски, често се среща като “шибори”. Сибори е древна японска техника за орнаментиране на текстилни материали, чрез нагъване, багрене и резервиране. Съществува безкраен брой способи на връзване, сгъване, пришиване, усукване и притискане и всеки дава неповторим резултат. За получаване на определен ефект от голямо значение е използвания плат. Най-ранният известен пример за багрене на плат с тази техника е от 8 век. Тогава са използвали растителна боя индиго най-често върху коприна, а по-късно и върху памук. Съвременната мода при накитите охотно приема тази старинна техника - наагъване и багрене на плат заради необичайните и

красиви ефекти свързани с японската традиция и естетика. Различни дизайнери изработват разнообразни накити от текстил обогрени чрез способите на сибори [3]. Тъканите, които се използват са: коприна, памук или вълна, както и техните производни обикновено в сплитка лито. Дизайнерските решения се отличават с уникална

визия. Всяко изделие е единствено по рода си, защото при тази техника колкото да се спазват едни и същи принципи на работа се получават различни резултати.[] Тази непредсказуемост на цветното изображение прави техниката “сибори” много привлекателна, както за този който я прави, така за този, който ще си купи готовия продукт.

Фигура 1. Нагънати парченца коприна и обогрени с техника „сибори“.

Начинът, по който се изработват накитите, се изразява най-общо в следното: чрез прецизни нагъвания на ленти от висококачествена коприна и при силно притискане на плисенцата се баграт само ръбчетата (фиг.1). Обогреният материал се пришива много внимателно във ветрилообразна форма. При някои модели ръбчетата се отделят

на разстояние едно от друго чрез шахматно комбинирание на плисенцата, за да се придаде усещане за лекота и ефирност. При други се търси по-цялостна текстура, чрез плътното сближаване на обогрениите ръбчета. Като акценти на места са добавени цветни мъниста от полускъпоценни камъни (фиг.2).

Фигура 2. Колиета от текстил изпълнени в техника “сибори”

Тези малки накити от текстил се отличават с много нежна визия, при която контура има изчистена геометрична форма, а централната част е с фин релеф от радиално разположените ръбчета, подчертан от сложните нюанси на синьо, лилаво, кафяво. Близките по сила тонове преливат един в друг и придават живописен ефект на накита. Багрено на текстила се осъществява с натурални багрила, което допринася за меката пастелна гама. При накитите “сибори” визията се допълва от металните елементи, които неслучайно са

изработени от патинирана сребърна тел, така се добавя дискретен графичен елемент. Има и друг вид накити с много абстрактна форма, при които се разчита на обема и багрено и не са включени в композицията други материали. Това се вижда в примерите от (фиг.3). Визията в някаква степен може да бъде проектирана и изпълнена с доста по-голяма точност, но пак запазва уникалния си характер и невъзможността да се направят две напълно еднакви изделия.

Фигура 3. Скулптурни накити, шибори, Франк Конет
Източник: frankconnet.com

Друга традиционна техника, използвана от много съвременни дизайнери за създаване на накити е обработката на вълна. Стар занаят дошъл до нас през вековете. Това изкуство е популярно по света под много имена – филц, фелт, вилт, кече или на български – плъст[5]. Нетъкан текстил от вълна, който се създава чрез различни техники и прийоми, които носят същото име, но често са коренно различни. „Българската народна терминология за плъстени изделия е специализирана в зависимост от вида на изделието. Най-често плъстите биват наричани „старобино нящо“, названието „плъст“ в народните диалекти е засвидетелствано като

„плъст“, „плъстина“, „плас“ и др.“ [6] Тази стара текстилна техника се възражда и набира голяма популярност в много държави. Натуралната вълна е във фокуса на модата. Накити, шалове, чанти, детайли от облекла, създадени без да бъдат ушити. Нестандартен дизайн и интересен колорит – това са част от преимуществата на плъстта. Тази техника дава възможност за създаване на сложни цветни композиции. Това се постига чрез напластяване на обагрене в различни цветове вълнени снопове, които се припокриват или преливат един в друг. Само при тази техника съществува възможността да се създават сложни обемни форми, като се

използва естественото свойство на вълната да се степва. Степването представлява сплитане на влакната едно в друго при висока температура и механично мачкане. При този процес се получава маса, която може да се формува докато е мокра и запазва формата си след изсъхване. Това свойство разкрива нови възможности и се използва от много дизайнери за създаване на нестандартни,

модерни накити. Най-голямото предимство на тази техника е, че от един материал може да се постигне едновременно обем и нестандартна форма и в същото време да има комбинация от много цветове. Обемните форми могат да бъдат с различна големина и контур. При правилна обработка на вълната сложната композиция се запазва и е трайна във времето.

Фигура 4. Комплект колие, гривна и чанта от филц на Ацуко Сасаки
източник: www.taneno.com

Интересен пример за съвременна трактовка на тази традиционна текстилна техника е творчеството на японската художничка Ацуко Сасаки, която проектира и изработва различни аксесоари от филц (фиг.4). Ярки цветове, много високо качество на работата, гладка повърхност, сякаш полирана, отличават нейните продукти. Това са предимно накити, чанти, шалове. Тя е изградила собствен стил и произведенията ѝ са разпознаваеми и популярни. След като завършва живопис в Префектурното училище за изящни изкуства Аичи през 1993 г., Ацуко известно време се занимава с класическа живопис, но постепенно разбира, че това не я удовлетворява и започва работа с вълна. Самата тя казва „Искам да създавам ИЗКУСТВО с вълна. Искам да използвам вълната като моята боя. Това е моят

артистичен филцов свят. Искам да създавам изкуство, което всеки да може да докосне и да носи.“ Работи с филц вече 22 години. Самоука, тя се научава по трудния начин, чрез безброй провали и безкрайни опити. Обикновено прекарва по 6 до 10 часа всеки ден в студиото си. Нейният ръчно изработен филц е много твърд и висококачествен. За авторката природата е основен източник на вдъхновение. Тя се възхищава от органичните форми и извивки на растенията (фиг.5). Гледайки различни цветя, във въображението ѝ се оформят образи и така се ражда нов дизайн. Ацуко създава огромен брой накити, чанти, шалове с невероятен колорит и визия. „Art to wear“ – Изкуство за носене. Това е мотото на „Taneno“, марката на Ацуко Сасаки. [7].

Фигура 5. Комплект колие, гривна и чанта от филц на Ацуко Сасаки
източник: www.taneno.com

Третата текстилна техника, използвана за изработване на накити е тъкането. И тази техника идва до нас през вековете. Въникнало още през късния неолит, тъкачеството и до ден днешен се използва за производството на различни тъкани. Процесът на тъкане с ръчен стан е дълъг и труден. Но въпреки това тъкането има приложение и

в нашето съвремие. Освен за производството на ръчно тъкани килими, тази техника се използва от много дизайнери за създаване на интересни и нестандартни накити (фиг.6). Това, което прави привлекателно тъкането за малки изделия е възможността да се работи на малки, преносими станове. На тези станове могат

Фигура 6. Ръчен стан; колие от текстил, метал и стъклени мъниста
Източник: kelly-casanova.blogspot.com

да се използват различни тъкачни техники, а също с лекота могат да се комбинират различни по структура, дебелина и състав материали за тъкане. Накитите изработени с тази техника са с много разнообразни форми и размери. Най-разпространени са колиетата и гривните, които са изпълнени с жакардова техника [8] за комбиниране на цветовете в сложни фигури. При тази текстилна техника възможностите за създаване на различни тъкани и цветове

композиции са на практика безкрайни. Всеки художник може да експериментира с формите и цветовете за да създаде нов тип дизайн на накит. Добавянето на различни материали, като метал, мъниста, кожа и др., обогатяват визията. Ще представя творчеството на една малка дизайнерска фирма от Аржентина „mmpascual“, която създава уникални колиета направени от тъкан текстил и сребро.

Фигура 7. *Колие от сребро и текстил*
www.mmpascual.com

Тяхното производство се характеризира с използването на уникални парчета жакардов текстил, който е изработен от натурална вълна и обогатен с естествени багрила. Тези материали, съчетани с използването на стари бижутерски техники дават ново значение на традиционно изтъкания текстил (фиг.7). Разбира се водещи са новите идеи. По този начин дизайнерите на mmpascual отразяват модерната градска естетика, претворявайки художествените ценности на своите предци. В своята работа те използват традиционни мотиви, форми и цветове

и ги превръщат в накити с модерна визия (фиг.8), (фиг.9). Чрез експериментиране, изследване и артистично творчество и обръщайки голямо внимание на детайлите, mmpascual създават своите уникални бижута. Текстилът е цветен, активен с намек за традиция и това привлича от самото начало. Този текстил е душата на всяко бижу, отвъд простите и чисти форми на рамкиращия метал. Но има повече, отколкото се вижда на пръв поглед. Дълбоката стойност на всяко парче текстил - нематериална, но реална.

Фигура 8. Колие от сребро и текстил
източник: www.mmpascual.com

Фигура 9. Колие от сребро и текстил
източник: www.mmpascual.com

В заключение мога да кажа, че интересът към модни аксесоари, изработени чрез различни древни трактовки на текстила продължава да нараства. Непрекъснато се увеличава броят на потребителите на модни артикули от текстил, които търсят не само нестандартна визия, но и стойностни материи и изпълнение. Все повече се обръща внимание и на начина, по който се обработва текстила. Ето защо дизайнери от различни националности обръщат поглед към традиционните текстилни техники, характерни за техните региони, за да реализират идеите си. Съвременните тенденции в модата, често се свързват с културното наследство на народите и това е мощен стимул за възраждане на стари забравени техники за обработка на текстила.

ЛИТЕРАТУРА:

- [1] Резюме от доклада на Т.Момекова. Семинар „Модата по време на криза – бързи и бавни обороти”. 2009 г.
- [2] Wada Y., Rice M.K., Barton J. Shibori. The inventive Art of Japanese Shaped Resist Dyeing. Tradition-Techniques-Innovation/ Wada Y., Rice M.K., Barton J. — Tokyo-NY-L: Kodansha Int., 1983 (First Edition).
- [3] Möller E. Shibori: the art of fabric tying, folding, pleating and dyeing/ Elfriede Möller. — Cornell, Search, 1999
- [4] Искусство батики: модные изделия изысканного дизайна с использованием техники батики: для начинающих и студентов художественных вузов / [пер. Е. Успенской]. — М. : Внешсигма : АСТ, 2000
- [5] Райко Сефтерски; сп. „Задруга” бр1/1986г.
- [6] <https://bulgarianhistory.org/plustene-na-vul-na/>
- [7] <http://cindylarrat.over-blog.com/2016/04/at-suko-sasaki-taneno.html>
- [8] Jacquard loom.// Енциклопедия Британика,
- [9] www.mmpascual.com

ОТРАЖЕНИЯ И ПРЕПРАТКИ НА БЪЛГАРСКИЯ ФОЛКЛОР В МОДНАТА ИЛЮСТРАЦИЯ В БЪЛГАРИЯ

Александър Гергинов
Национална художествена академия, София, България
al.gerginov@nha.bg

РЕЗЮМЕ:

Настоящата статия разглежда появата на модна илюстрация в България с подчертано присъствие на традиционни български мотиви. Разгледани са хронологично избрани примери на модна илюстрация комбинирана с мотиви от българската традиция, почвата ѝ в периодичния женски печат и е резюмирано застъпването на темата в средното и висше образование в България.

Ключови думи: модна илюстрация, българска традиция, ИЗА, Славянка, моден журнал Божур, ЦНСМ, Лъч, Владислав Шмидт, Тери Караиванова, Рафаела Рафелова, НХА

REFLECTIONS AND REFERENCES TO BULGARIAN FOLK- LORE IN FASHION ILLUSTRATION IN BULGARIA

Aleksandar Gerginov
National Academy of Arts, Sofia, Bulgaria
e-mail: al.gerginov@nha.bg

ABSTRACT:

This article investigates the development of fashion illustration in Bulgaria, highlighting its incorporation of traditional Bulgarian motifs. The discussion includes a chronological review of selected fashion illustrations that integrate these motifs, examines their appearance in women's periodicals, and provides an overview of how this topic is addressed in secondary and higher education in Bulgaria.

Keywords: fashion illustration, Bulgarian tradition, IZA, Slavyanka, fashion magazine Bozhur, CNSM, Luch, Vladislav Schmidt, Teri Karaivanova, Rafaela Rafaelova, NAA

Историческото и културно наследство на България е богато, с корени от хилядолетия и развиващо се под външни влияния и съвремението. Разнообразието от форми, цветове, материали и символика е изключително и именно това разнообразие е източник на вдъхновение за създаването на уникални художествени произведения, преплетени с българската традиция и фолклор. Този тип интерпретиране на традиционните фолклорни форми се развива от началото на 20. век и през последните години е ползван от множество автори занимаващи се с изящно и приложно изкуство. В сферата на модата и облеклото тази тема вълнува не само локални автори, но и световноизвестни имена. В колекциите им може да видим заемките не само от конкретни традиционни облекла и аксесоари, но и от разнообразни обекти изработени от нашите предци. Керамиката, дърворезбата, металообработката, кукерите, нестинарите и много други форми на традиционното изкуство силно въздействат и вдъхновяват модите дизайнери в България и по света. Проектите и авторските илюстрации на тези дизайнери са обвързани до голяма степен с изработените облекла, но в различните периоди в историята, се появяват различни примери за модни илюстрации с използване на заемки от българския фолклор.

В България интерпретирането на фолклорните форми в съвременни облекла стартира в началото на 20ти век. „Традиционният костюм, носията са възприемани катореликва, която с художествените си качества и разнообразие, буди възхищение.“. Именно това възхищение подбужда и едни от първите модни дизайнери в България да използват различни елементи от традиционното българско облекло в градска и официална мода. Светската мода от друга страна се формира по западен образец в края на 19ти и началото на 20ти век. След връщането на неколцина българи заминали да се обучават с кроене и шиене в различни градове в Европа местната мода придобива различен облик. Палагия Видинска е една от първите българки използвала шевици, като носител на традицията в своите модерни за времето си облекла. Тя създава облекла с традиционни мотиви за едни от най-известните жени на България между 1920 и 1930 г. Сред

тях са царица Йоанна, Мими Балканска, Люба Йоцова – първата мис България, Леа Иванова и много други. Въпреки развитието в областта на модното облекло в илюстрирането на облекло се забелязват малак брой примери, в които да се използват елементи от традицията. Илюстрации в списание Седянка от 1910 г. показват наличието на връзката модерно облекло-българска шевица. В него са публикувани илюстрации на рокли в типичния „Едоардов“ силует, като в областта на подгъва, талията и краищата на ръкавите роклите са завършени с бордюр от народна шевица. Илюстрациите са в типичната за началото на 20-ти век стилистика, като до някъде припознаваме популярните „Момичета Гипсър“. Интересен пример от края на 20-те години на 20ти век е и илюстрация на дамска блуза „казак“ с богато украсена с български шевици публикувана във Вестник за жената в брой 275 от 26ти май 1927 г. Илюстрацията е със специфично подчертан силует, но публикуването ѝ има информационен характер свързан с най-актуалните тенденции за периода. Въпреки периодичната поява на илюстрации с включени традиционни български мотиви повечето илюстрации до 1930 г. са свързани с текстове за деца или различни статии, като костюмът е изобразяван буквално.

През 1932 г. по частна инициатива се създава първото училище за приложни изкуства „ИЗА“ съкращение от „Изкуство и Занаяти“, като основател е Райна Ракарова. Преподаватели са български художници, преподаватели в Държавната художествена академия. „ИЗА“ е и мястото, в което основа при проектиране на модели, на която стъпват младите проектанти, е българската традиция. „Внимание заслужава предвиденото „изучаване и модернизиране на шопските мотиви в бяло и черно“...“. В годишник на училището от 1932-33 г. се представят отделните курсове. Един от курсовете е и модата и рисуването на модни фигури. „ИЗА“ е първата образователна институция в България, в която се предлага обучение по модни фигури и то от действително квалифициран преподавател. Собствените на Р. Ракарова модели за облекло са оценени високо в България и тогава – заедно с Пелагия Видинска, тя проектира дрехите за първата Мис България през 1929

г.". Като се обръща специално внимание на ръкоделието, бродерията и проектирането на модели с осъвременяване на български мотиви. Благодарение на тази програма ние можем да видим и примери за използване на традиционни мотиви в ежедневно, светско облекло. Българската традиция се претворява най-често с използване на шевици като декоративен мотив съчетан със Западноевропейските за времето примери за модно облекло. Една от изявените ученички на Райна Ракарова е Лиляна Попова, която в началото на 50-те е и основният моден илюстратор на модния журнал Божур.

Женският периодичен печат е и най-богатия източник за модни илюстрации в България между 1896 и 1980. В изданията през този период можем да открием изключителни примери за модни илюстрации, които изразяват авторския стил и художествената интерпретация на облекла, аксесоари, настроения и среда. В различни периоди от развитието на тези печатни издания проследяваме и присъствието на елементи от българската традиция в илюстрираните облекла. Силно влияние имат модните градове в Европа, като основен носител на стила и новото. По този тертип се развиват и актуалните предложения в дамския гардероб. Официалните и ежедневни облекла за градската жена са по Френски, Австрийски или Немски стил. В тази стилистика са и илюстрираните предложения в модните вестници и списания. Когато разгледаме печатните издания, включващи темата мода и облекло на българския пазар, илюстрирани модели с използване на български традиционни мотиви се появяват периодично, но не и като основна тема. Впечатление правят две илюстрации изобразени на черен фон с бял, жив контур. Изобразени са ежедневен джемпър и рокля, в които са ползвани шопски гайтани. „Роклята е гарнирана с бяла бродерия от шопски разработени мотиви“. Илюстрациите са все още по-скоро информативни и дават възможност на читателите да изберат модел от български автор, който използва традиционни мотиви в разработките си. Подобен тип използване на традицията в облекло или текстил за дома можем да видим и в издания като Домакия и майка, Икономия и домакинство, Мода и домакинство,

Жена и дом и други.

Интересен издание, в което не само се интерпретира българския костюм, но и впечатлява с изцяло илюстрираните си страници е списанието Славянка. Списанието излиза само в два броя през 1949 г, но е знаково за женския моден печат в този период и съдържа значим брой модели, в които са ползвани елементи от различни фолклорни области. Още в началото виждаме „модел 2“, рисунка на редактор-художник Лиляна Янакиева изобразяваща модерна интерпретация на българско облекло. „За тази красива, но семпла рокля кройката е взета от българската народна носия. Без да има каквато и да е бродерия, с широко изминатите тегели изпъква формата на характерния сукман.“. В края на същия брой 1 на списанието, модел 57 представлява дамски комплект за официален случай включващ жакет и рокля. Жакетът по линия на закопчаване и деколтето на роклята са украсени с многоцветна шевица, а роклята е пристегната с колан наподобяващ пафти. Във втория брой на списанието отново е отредено специално внимание на модели с български мотиви. Тук моделите са за есенно-зимния сезон, като включват сака, поли, блузи и рокли. Илюстрациите в Славянка отново са информативни, с характерен авторски подход, но не впечатляват с художествените си качества. Линията е проста, а нанасянето на цвета еднообразно, без особена разработка.

След промените на 1944 г. се издават няколко модни списания, в които са назначени образовани художници-проектанти. Най-значимото модно издание на пазара след 1955 година е модният журнал Божур. Първите няколко години броевете на списанието са изцяло илюстрирани от художничката Лиляна Попова. Тя умело изобразява фигурата в различни пози и състояния, като в общото оформление добавя елементи на среда от интериор или екстериор. Фигурите са елегантни и с изящни пропорции, а линията е разнообразна и жива. В първият брой от 1956 г. е изобразена елегантна „Рокля в български стил, с бяла гарнитура на ръкавите и деколтето. Веревно бие от плата очертава кройката и отпред формата на престилка.“. В следващият брой на изданието сезон пролет – лято 1956 г. Отново виждаме

няколко модела ежедневно облекло с явни препратки към българския фолклор. „Модел 143. Стилизирана рокля с български мотиви от бял шантунг или коприна. Модел 144. Оригинален пролетен тоалет от тъмна едноцветна рокля с жакет в светъл тон с гайтан около формата на ръкава.“. В същия този брой Модел 169 е вечерна рокля, в която са използвани шевици в областта на деколтето и в долната част на полата. Моделът напълно отговарят на световните тенденции, като следва силуета на „The New Look“ на Кристиан Диор, но е така умело интерпретиран, като съчетава модерното с традицията. Безспорният талант на Лиляна Попова е изключителен, тя не само умее да рисува, но проектира адекватни за ежедневието и българската реалност в средата на 50-те години на 20-ти век. В следващите броеве на Божур отново виждаме модели с български мотиви. Примерите са разнообразни, като основният използван елемент е шевицата. Частично в дизайна и рисунките са ползвани пропорции и характерни детайли, а по-рядко колорита.

С появата на ЦНСМ (Център за нови стоки и мода) през 1961 г. се променя цялата гледна

точка към проектирането и изобразяването на облекло, а фокусът става традицията. Връщайки визията на традиционно характерните елементи от българския бит и носия, трансформирани по един съвременен и модерно звучащ начин, художниците-проектанти създават и една сериозна база за развитие на уникалната българска дреха. Традиционните художествени стойности на орнамента, както и индивидуалният стил на работа на всеки от авторите позиционира българската мода, и модна илюстрация, като единно художествено произведение, създадено чрез търпението и ръчния труд на многобройните художници. Тогава художествен директор на ЦНСМ е Евгения Комисаренко, която ръководи екип от художници-проектанти. Част от имената са Ана Стамболиева, Венера Наследникова, Асен Котев, Роза Енгибарова, Владислав Шмидт, Дориана Бакалова, Теодора Бояджиева, Жанет Стойчева, Ана Щерева, Стилян Сивов, Лилия Гогучкова, Е. Месарош, В. Велков, В. Кирилова и много други. В този период заемките и вдъхновенията са не само от конкретна дреха, нейния силует и пропорция, но цялостно от българските традиция, фолклор

Фигура 1. Лиляна Янакиева, сп. „Славянка“, 1949 г.

Фигура 2. Лиляна Попова, сп. „Божур“, 1956 г.

и бит. В модели на гореизброените художници може да видим вдъхновения от различни занаяти, металообработка използвана във входни врати и порти на българската архитектура, дърворезбата и уникалните резбовани тавани в интериора, възрожденската и църковна архитектура, елементи от керамиката и други. Всички тези вдъхновения са претворени по уникални и изискан начин в модните облекла. Част от илюстрациите към колекциите виждаме в множеството издания на ЦНСМ и в по-късната работа на дизайнерите Владислав Шмидт, Дориана Бакалова, Жанет Стойчева, Анна Бояджиева и други.

ЦНСМ издава множество професионално насочени списания, информационни бюлетени, брошури и каталози с тенденции. В тези издания на центъра периодично виждаме публикации с илюстрации на облекла с художествено интерпретиране на традицията. В брой 2 и 3 от 1973 г на списанието за мода и естетическо възпитание на младежта Лъч попадаме на материала на Жанет Стойчева с надслов „Традиция и съвременност“. Статиите са със заглавия: „НАЦИОНАЛЕН КОЛОРИТ И ОРНАМЕНТ В ДОПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛЕКЛОТО“ и „С УСЕТ ДА ПРЕТВОРЯВАМЕ НАЦИОНАЛНОТО НИ БОГАТСТВО“. Двата материала са допълнени с илюстрации, като ясно разчитаме характерния художествен стил на Жанет Стойчева. Силуетите са изчистени, без много конструктивни детайли, а илюстрациите са с привидна динамика, получена благодарение на комбинирането на няколко фигури. Шевиците и традиционната орнаментика са интерпретирани балансирано, а самата Жанет Стойчева в заключение към една от статиите си казва: „Украсата на националното ни творчество може да бъде богат източник на идеи, но към нея не трябва да подходждаме елементарно. Макар и на пръв поглед всичко да изглежда просто и лесно направено, нарушим ли целостта на общата композиция, може да останем излъгани. Простотата лесно ще се превърне в безвкусица, ако ни липсва тънкия усет как да претворяваме националното ни богатство.“.

След промените през 1989 г. голяма част от художниците-проектанти от ЦНСМ запазват традицията, като един от основните белези в творчеството си. Една от най-ярките личности

импониращ с творчеството си е Владислав Шмидт. Въпреки, че по-съществената част от работата му е създадена по време на активното съществуване на ЦНСМ, той претворява българската традиция, архитектура и бит в дизайна си. Изгражда цялостни колекции на теми вдъхновени от църковната архитектура, византийския период на България, празнично традиционно облекло и други. Неговите илюстрации от 90-те са с категорична линия, максимално стилизирани, с ясно изразен силует, като само щриховат мястото на орнамента, без да дават подробна информация и конкретика на проектирания детайл. Ескизното и енергичното изобразяване на моделите показва, че тези илюстрации са по-скоро проекти към следващата колекция на дизайнера. По-значимите примери за таланта на Владислав Шмидт са по-скоро готово изработените модели и цели колекции, отколкото модните му илюстрации.

*Фигура 3. Жанет Стойчева, сп.
„Лъч“, 1973 г*

Владислав Шмидт

Фигура 4. Владислав Шмидт, личен архив, около 1990 г.

В средата на 90-те години на XX век в България се състоят редица събития които представят различни модни дизайнери. Малка част от тях заемат традицията като основен елемент от работата си. Един от забележителните примери за изграждане на художествена връзка между модерна дреха и българска традиция можем да видим в работата на дизайнерката Тери Георгиева по настоящем Тери Караиванова. Завършила Националната гимназия за изящни изкуства и Национална художествена академия тя съчетава в първите си колекции пластичността на дрехата и уникалния силует с ръчно изработени и изрисувани елементи интерпретиращи българска шевица и традиционни мотиви. В периода между 1999 и 2003 г. на модния подиум Тери представя колекции с вдъхновение от българското. Всички тези проекти тя разработва в модни илюстрации, които са с лека линия и деликатно нанесени цветове. Лекотата на рисунката е една от стиловите характеристики на Тери Караиванова. Този тип изразяване и подход тя продължава да развива в моделите си, като ръчно рисува цели картини върху дрехите. Тери не само създава и изработва облекла, благодарение на образованието си тя е и виртуозен художник боравещ с всички изразни средства на изящните изкуства.

Тери Караиванова е само едно от имената използвали българския фолклор като вдъхновение. Тази тема е застъпена и в програмата по мода и облекло в средното и висше образование в страната. В Професионалните гимназии по облекло българския традиционен костюм е не само обект на теоретично разглеждане, но в предметите учебна практика по дизайн на облекло и художествено проектиране на облекло, темата се интерпретира в модерна версия. През годините са останали стотици проекти за съвременно облекло с използване на български традиционни мотиви. Подобен тип тема се разглежда и от студенти във висшето образование по мода. Образованието по мода започва в края на 90-те години в Колеж „Света Ариадна“, Нов български университет, НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“, а през 1999 г. специалност „Мода“ се открива и в Национална художествена академия. До този период във висшето образование съществува специалност със специализация дизайн на облекло в ТУ София, като ръководител на курса е доц. д-р. инж. Пенка Димитрова-Попска. Студенти от всички университети ползват българската традиция за създаване на части или цели колекции. До голяма степен обаче програмата в тези институции е така направена,

Фигура 5. Тери Караиванова, личен архив, 2024 г.

Фигура 6. Теодора Пенкова, личен архив НХА, 2022 г.

Фигура 7. Габриела Михова, личен архив НХА, 2023

че студентите сами да избират основните опорни точки за създаване на авторски проекти и темата за българския костюм е рядко срещана в работата им.

През 2004 г. в НХА започва работа дизайнерката Анна Аврамова, която в по-голямата част от колекциите си използва гайтана и основа за създаването им е българската традиция. Анна Аврамова има по-скоро визия за колекциите си и не създава модни илюстрации, които да опиша в настоящия текст. Тя обаче поставя началото на тенденциозно използване на българското традиционно наследство в програмата по моден дизайн, като задава темата на първокурсниците в специалността.

През 2021 г. асистент д-р Рафаела Рафаелова наследява предмета „Стари техники“ и продължава започнатото от Аврамова в курса по Моден дизайн. Д-р Рафаелова разделя курса си на теоретична и практическа част. В практическата част всеки студент илюстрира буквално елементи от българското облекло или аксесоари, разработва съвременна интерпретация, създава колекция и изработва един или няколко финални облекла. За нас е интересен подходът, който тя ползва в процеса на работа със студентите както и в личните си, дигитални проекти. Един от най-важните етапи е илюстрирането на оригиналните облекла и аксесоари с проучвателен, изследователски характер и пречупването на тази визия в рисунка със съвременно излъчване. Принципите, които Рафаелова ползва в личното си творчество са базирани на съвременните технологии и виртуалната среда. Самата тя казва в една от статиите си: „Новото време, в което живеем, ни предлага други възможности да възродим тази традиция, да използваме смисловото значение на шевиците, тяхната роля и отредено място по един нов начин, през призмата на технологиите.“ Разбира се всеки студент илюстрира своята колекция по персонален начин, с характерните за стила му и отговарящи на вътрешните му творчески подбуди изразни средства. Благодарение на този курс и работата на д-р Рафаела Рафаелова в НХА през последните няколко години можем да видим множество примери за модни илюстрации, които са изцяло базирани на българската традиция и

култура. Тези примери са и най-богатата сбирка на модни илюстрации с включени български традиционни мотиви след началото на 2000 г.

Много са имената на автори които създават дизайн на база българската традиция. Дали частично или цели проекти, тази тема вълнува не само българските млади дизайнери и до днешни дни. В съвременното по-голямата част от илюстрациите с български мотиви се разработват по време на учебния процес. Модната илюстрация в България от друга страна е неоткрита тема за широката публика и е значима за ограничена група любители. По същество тя предимно е част от портфолиото на младите хора. Благодарение на застъпването в програмата по Моден дизайн в НХА, българската традиция остава актуална тема. От друга страна комбинирането на тази теоретична и практическа основа със създадената през 2016 г. програмата по модна илюстрация може да доведе до ренесанс за създаване на нов тип модна илюстрация и в следващите години да бъдат създадени ярки художествени примери базирани на българската традиция.

ЛИТЕРАТУРА:

[1] Рафаелова, Рафаела, „Облеклото като знаков код за социален статус“, ТОК, 2017 год. LXV, ISSN 1310-912 X, ISSN 2603-302X

[2] Пискулийска, Зорница, „ТЪКАНИТЕ НА УИЛЯМ МОРИС И „МОРИС И КО“ – ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ТЕКСТИЛА В ЕВРОПА ПРЕЗ ПЪРВИТЕ ДЕСЕТИЛЕТИЯ НА XX ВЕК“, 2014 г. дисертационен труд

[3] Мода и култура, бр.5, стр.17, София, 1941 г.

[4] Славянка, преходен сезон, пролет и есен, брой I, стр. 2, София, 1949 г.

[5] Моден журнал „Божур“, стр. 3, сезон 1956 г, издава „Дом за модели“ при ЦС на ТПК, София, 1956 г

[6] Лъч, брой 2, стр. 25, Полиграфическа база на ЦНСМ, София, 1973 г.

[7] Костадинова, Яна. Българският и западноевропейският костюм в проекциите и естетиката на Ар Нуво, София, Национална художествена академия, 2021

СЪВРЕМЕННА ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НА ДАМСКА ПОЛА И ДАМСКИ ПОТНИК

Умме Капанък, Милена Перчинкова

Югозападен университет „Неофит Рилски“, Технически факултет, катедра
„Машинно инженерство“, ул. „Иван Михайлов“, № 56, Благоевград, България
e-mail: umi12@abv.bg

РЕЗЮМЕ:

Да бъдеш модерен е винаги актуално. Методите за творческа интерпретация в модата, са типични примери, подходящи за различни видове облекла. За обогатяване на облеклото се използват изключително много флоралните мотиви. Те придават настроение, топлина, вдъхновение във всеки тоалет и цвят на ежедневието. Елегантните и загадъчни модели носят в себе си стил и красота. Те са насочени към младите потребители – динамични и индивидуални с различни представи за модни визии, със смели решения, борбеност и стил.

Целта на работата е:

- Създаване на съвременен моден дамски тоалет с бутиков характер, придаващ спокойствие, удобство и елегантност.

A MODERN INTERPRETATION OF A WOMEN'S SKIRT AND A WOMEN'S TANK TOP

Umme Kapanak, Milena Perchinkova

South-West University „Neofit Rilski“, Faculty of Engineering, Department of
Mechanical Engineering, Ivan Mikhailov Street, № 56, Blagoevgrad, Bulgaria
E-mail: umi12@abv.bg

ABSTRACT:

Being fashionable is always relevant. The methods of creative interpretation in fashion are typical examples, suitable for different types of clothing. Floral motifs are used extremely often to enrich clothing. They add mood, warmth, inspiration to every outfit and color to everyday life. Elegant and mysterious models bring style and beauty. They are aimed at young consumers – dynamic and individual with different ideas about fashion looks, with bold decisions, fighting spirit and style.

The purpose of the work is:

- Creating a contemporary, fashionable women`s outfit with a boutique character, giving peace, comfort and elegance.

ВЪВЕДЕНИЕ

Да бъдеш модерен е винаги актуално. Методите за творческа интерпретация в модата, са типични примери, подходящи за различни видове облекла [5]. Разнообразието от цветове и форми, цветя и дантели, тъкани и облекло украсяват всеки ден ежедневието ни. Цялото това разнообразие може да присъства самостоятелно или в разнообразни съчетания.

За обогатяване на облеклото започват да се използват изключително много флоралните мотиви. Те са били винаги актуални през годините назад още от древни векове. Придават настроение, топлина, вдъхновение във всеки тоалет и цвят на ежедневието. Различните орнаменти с флорални форми се приемат добре както в женското облекло, така и при мъжките изделия. Флоралните дизайни се появяват при текстилните тъкани и изделия.

Материите са разнообразни с многоцветни повтарящи се мотиви от цветя и форми. Цветята са общопризнат и вечен символ на женската красота и нежността навсякъде по света. Няма дама, която да не е подвластна на техния чар. Елегантните и загадъчни модели носят в себе си стил и красота в ежедневието. Летният сезон традиционно свързваме с повече движение, свобода, лекота на ежедневието, прекарването на много време на открито и в тази връзка е нужно усещането за комфорт и настроение на тялото, придадено от тоалетите върху нас. Флоралните мотиви придават това усещане както в ежедневието на една жена, така и за една елегантна и романтична вечерна лятна визия.

Зеленият цвят е доминиращ цвят в природата. Най-често го свързваме с дърветата, тревите, свежестта, новият живот и спокойствието. Той често е разглеждан като цвета на самия живот. Цветът на спокойствието в един гардероб, символизира обновление и изобилие. Съчетаването на флорален десен заедно със зелен цвят вдъхновява, създава усещането за докосване от природата. Придава настроение на дамския тоалет.

Целта на настоящата работа е:

- Създаване на моден дамски тоалет с бутиков характер, придаващ спокойствие, удобство и елегантност.

За осъществяването на така дефинираната цел, са поставени следните задачи:

- Да се разработи моделен вариант на асиметрична дамска пола по лични обмерни данни;
- Да се разработи моделен вариант на дамски потник по лични обмерни данни.

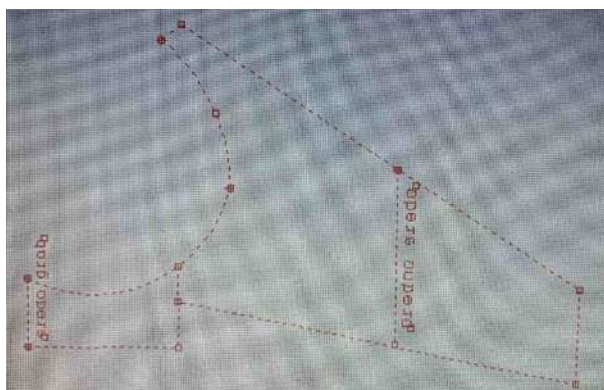
За изработването на дамска пола са използвани синтетични текстилни материали от 100% полиестер. Платът е лек, дишащ и пропускащ достатъчно въздух, здрав и издръжлив. Въпреки своята лекота е плътен и устойчив текстилен материал, което придава дълъг живот на изработваните изделия за неопределено време.

За изработване на дамски потник е използвана промазана материя, която трудно се разнищава и в същото време е на памучна основата. Използването на памучните текстилни материали е винаги предпочитано, заради комфорта от носене и при допир с тялото. Текстилният материал е лек, гъвкав, издръжлив и придаващ мекота на изделията и със способност да попиват потта от тялото[4].

Дамската пола е моделна разработка от конична пола, която е трансформирана в нов модел асиметрична пола. Конструктивното решение за този вид пола дава различни варианти за нейното приложение – ежедневна, спортна и др. [2]. За представения модел е използван текстилен материал – габардин. Полата е дизайнерско решение, изработена от един детайл. Закопчаването е по линия на ляв страничен шев с копче. Подлепени конструктивни участъци не се предвиждат за модела. Лицеви украсителни шевове са изминати по целия контур на полата. Технологичната последователност за изработване на дамската пола е представена в един раздел в таблица 1.

Фигура 1. Скица на модела –
дамска асиметрична пола и
дамски потник

Фигура 2. Моделен вариант на
дамски потник

Фигура 3. Моделен вариант
на дамска асиметрична пола

Дамският потник е трансформиран в нова моделна разработка от основна кройка на дамска вталена блуза.

За представения модел е използвана промазана материя. Дамският потник е с дълбоко деколте, тип „прегърни ме“, по линия на раменните шевове са обработени с допълнителен декоративен елемент [1]. Гърбът е от две части, които са съединени по линия на задна среда. Подлепени конструктивни участъци и лицеви шевове не се предвиждат за модела. Технологичната последователност за изработване на дамския потник е дадена в таблица 2.

Предварителни изчисления на дамския потник

1. Дължина на гърба до линия на гърдите :

$$\text{Дгр. (л.г)} = 0,25\text{СгIII} + 0,05\text{P} + (2,0-3,0) = 0,25 \cdot 45 + 0,05 \cdot 160 + 2,0 = 11,25 + 8,0 + 2,0 = 21,25 \text{ см}$$

2. Дължина на гърба до линия на талията:

$$\text{Дгр. (л.т)} = \text{Д7т(з)} + \text{Пд} = 42,0 + 2,0 = 44,0 \text{ см.}$$

3. Дължина на гърба до линия на ханша:

$$\text{Дгр. (л.х)} = 1,5 \cdot \text{Дгр. (л.т)} = 1,5 \cdot 44,0 = 66,0 \text{ см.}$$

4. Дължина на предна част до линия на талията:

$$\text{Дпр. ч. (л.т)} = \text{Дгр. (л.г)} + \delta = 44,0 + 3,0 = 47,0 \text{ см}$$

5. Широчина на гърба до линия на гърдите:

$$\text{Шгр. (л.г)} = 0,4 \cdot \text{СгIII} - 1,0 + 0,15 \cdot \text{Пс (л.г)} = 0,4 \cdot 45,0 - 1,0 + 0,15 \cdot 8,0 = 18,0 - 1,0 + 1,2 = 18,2 \text{ см}$$

6. Широчина на подмишичен участък по линия на гърдите:

$$\text{Шпму (л.г)} = 0,2 \cdot \text{СгIII} + 1,0 + 0,45 \cdot \text{Пс (л.г)} = 9,0 + 1,0 + 3,6 = 13,6 \text{ см}$$

7. Широчина на предна част по линия на гърдите:

$$\text{Шпр.ч (л.г)} = 0,4 \cdot \text{СгIII} + 0,40 \cdot \text{Пс (л.г)} = 18 + 3,2 = 21,2 \text{ см}$$

Геометрично построение:

За геометричното построение на дамски потник е използвана основна кройка на вталена блуза, която е трансформирана в областта на раменен шев на гърба, по линия на гърдите и по линия на талията. Спазени са основните предварителни изчисления, а моделният вариант е постигнат чрез CAD система за изчертаване на новата кройка.

Гръб:

$\downarrow \text{В-Г} = \text{Дгр. (л.г)} = 21,25 \text{ см.}$

$\downarrow \text{В-Т} = \text{Дгр. (л.т)} = 44,0 \text{ см.}$

$\downarrow \text{В-X} = \text{Дгр. (л.х)} = 66,0 \text{ см.}$

В дясно от точките Т и Х се нанасят къси отсечки с дължина 2,0 см.

$\rightarrow \Gamma_1 \Gamma_2 = \text{Шгр. (л.г)} = 18,2 \text{ см.}$

$\rightarrow \Gamma_2 \Gamma_3 = \text{Шпму (л.г)} = 13,6 \text{ см.}$

Таблица 1. Технологична последователност на изработване на дамска асиметрична пола

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
1	Накатаване, скрояване, пускане			
2	Обшиване околоръст на полата	Машина за бодов ред от подклас 504		
3	Изминаване на укрепителни, украсителни бодови редове по контура на цялата пола	Машина за бодов ред от подклас 301		Укрепителен украсителен бодов ред е изминат на 0.5см околоръст
4	Изпигтане на илик	Машина за илици		
5	Пришиване на копче	Копчешиеща машина		
6	Почистване от конци	Ръчна работа		
7	Окачествяване	Ръчна работа		
8	Окончателно гладене	Ръчно и парна ютия		

 $\leftarrow Г2Г6 = 0,5.Ш_{гр}(л.г) - 1,0 = 8,1\text{см}$
 $\rightarrow Г3Г3' = \text{разстояние за разделяне на гърба от предна част}$
Предна част:
 $\rightarrow Г3Г4 = 1/3 Ш_{пму} = 4,5\text{см.}$
 $\rightarrow Г4Г5 = Ш_{пр.ч} (л.г) = 21,2\text{см.}$
 $\leftarrow Г5Г7 = 0,5.Р_{гр.з} = 9,5\text{см.}$
 $\uparrow Т5В5 = Д_{пр.ч.} (л.г) = 47,0\text{ см.}$

През точката Г4 се прекарва вертикална права до пресичането ѝ с хоризонталната линия от точка В5. Крайната раменна точка се получава от широчината на рамото.

Ръкавна извивка:
 $\uparrow Г2К = \uparrow Г4К3 = 6,06\text{см.}$
 $\rightarrow КК1 = 1,0\text{см.}$

По ъглополовящата на правия ъгъл в точка Г2,

нанасяме $Г2К2 = 3,0\text{см.}$

 $Ср = Ш_{р} + 1,0 = 11,0\text{см.}$
 $\uparrow Г4К3 = 6,06\text{см.}$

РК1 се съединяват с права линия.

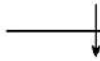
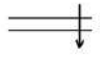
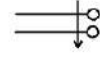
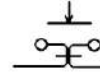
Р1К3 се съединяват с права линия.

Р1К3 към перпендикуляр по средата (1,0см)

Ръкавната извивка на предна и задна част се удълбочават с 5,0 см. и описваме новата ръкавна извивка. Широчината на рамото намаляваме до 2,0 см. По линия на гърдите увеличаваме връзката още 10,0 см.

Необходими обмерни данни за конструиране на дамска асиметрична пола са дадени в табл. 4.

Таблица 2. Технологична последователност за изработване на дамски потник

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
00.00	Скрояване, накатаване, пускане			
01.00	Предни части			
01.01	Пришиване на подплънки	Ръчна работа		
01.02	Пришиване на силикон	Машина за бодов ред от подклас 301		За пости набор пс
01.03	Пришиване на декоративен елемент за съединяване на предна лява с предна дясна част в областта на раменен шев	Ръчна работа		
01.04	Оформяне на предна част по линия на гърди	Машина за бодов ред от подклас 301		Изработ заячка
02.00	Гръб			
02.01	Обшиване на лява и дясна среда на гръба	Машина за бодов ред от подклас 504		
02.02	Съединяване на лява и дясна среда на гръба	Машина за бодов ред от подклас 301		Съедини шев е из на 1,0 см
02.03	Разглаждане на шева	Ръчна работа, Ютия		
03.00	Довършителни операции			
03.01	Почистване на конци	Ръчна работа		
03.02	Окачествяване	Ръчна работа		

Конструирание на дамски потник

Необходими обмерни данни за конструирание на дамски потник са дадени в таблица 3.

Предварителни изчисления:

1. $OT = K \cdot St = 0,9 \cdot 34,5 = 31,05\text{см.}$
2. $OD = OT + TD = 31,05 + 60,0 = 91,05\text{см.}$
3. $OX = OT + 0,5 \cdot D7T(z) = 31,0 + 0,5 \cdot 42,0 = 31,0 + 21,0 = 52,0\text{см.}$
4. С център т. О и радиус $R = OT = 31,05\text{см}$ се

описва дъга на дясно.

5. С център т. О и радиус $R1 = OD = 91,05\text{см}$ се описва втора дъга, която описва дължината на полата.

6. Измерва се дължината на първата дъга, за да отговаря на полуобиколката на талията - $TT1 = St = 33,5\text{см.}$

7. Съединява се т. О и т. Т1 с права линия, която пресича втората дъга.

Таблица 3. Изходни данни за оразмеряване

№	Наименование на размерния признак (РП)	Означение на РП	Стойност на РП, см	½ РП, см	¼ РП, см	1/8 РП, см	Прибавка, см	Обща стойност, см
1.	Ръст	Р	160,0	80,0				
2.	Обиколка на гърдите	ОгП	90,0	45,0		11.2		
3.	Обиколка на талията	От	67,0	33,50		5		67,0
4.	Дължина от 7-ми шиен прешлен до линия на гърдите(предно)	Д7г(пр)	36,0					36,0
5.	Дължина от 7-ми шиен прешлен до талията (задно)	Д7т(з)	42,0	21,0	10,5		1,0	
6.	Дължина от 7-ми шиен прешлен до талията (предно)	Д7т(пр)	52,0					
7.	Обиколка на мишницата	Омиш.	26,0					
8.	Широчина на рамото	12,0					1,0-2,0	13,0
8.	Разстояние между точките на гърдните зърна	Ргр.з	19,0					19,0

Таблица 4. Изходни данни за оразмеряване

№	Наименование на размерния признак (РП)	Означение на РП	Стойност на РП, см	Прибавка, см	Обща стойност
1.	Височина на линия на талията	Влт	100,0		100,0
2.	Височина колянна точка	Вк	44,0		44,0
3.	Обиколка талия	От	67,0	2,0	69,0
4.	Обиколка ханш	Ох	86,0	2,0	88,0
5.	Дължина на гърба до линия на талията с отчитане на изпъкналостта на лопатките	Д7т(з)	42,0		42,0

8. Описва се трета дъга с радиус $R_2 = O_x = 52,0\text{см.}$
 $\rightarrow XX_1 > C_x + П_x = 43,0 + 1,0 = 44,0\text{см.}$

9. т. X_2 се съединява с т. $O \rightarrow$ т. T_2

Разработеният на фиг. 3 моделен вариант на асиметрична пола е трансформация върху основна кройка на конична пола – средна камбана. Дължината на задна част е запазена, трансформация е постигната в предна част в областта по линия на ханша и линия на дължината.

Постигнатите резултатите са:

1. Разработено е конструктивно и технологично решение за изработване на моден вариант на дамска асиметрична пола по лични обмерни размери;

2. Разработено е конструктивно и технологично решение за изработване на моден вариант на дамски потник от основна кройка по лични обмерни данни размери.

Заклучение:

За създаване на този моделен вариант, дизайнерът черпи вдъхновение от натуралността, естествеността и красотата на природата, нейните форми и цветове. Всяка частица е символ на смели решения, борбеност, стил и увереност. Моделният вариант на дамска пола и дамски потник е включена в модна колекция „Влюбена в младостта“, представена на годишното модно ревю на специалност „Дизайн и технологии за облекло и текстил“ на Технически факултет към Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград. Колекцията придава спокойствие, елегантност и фееричност, и е предназначена за пролетно-летния сезон. Тя е насочена към младите потребители – динамични и индивидуални с различни представи за модни визии в съвременното текстилно производство. Разработените модели са с бутиков характер. Обстойно разработените конструктивни и технологични решения създават условия за тяхното внедряване в конфекционното производство.

ЛИТЕРАТУРА:

[1] Андонова, Сн., Технология за конфекционирание на раменни изделия, Университетско издателство на ЮЗУ “Н. Рилски”, Благоевград, 2020.

[2] Андонова, Сн., Технологични варианти за изработване на дамски рокли, Издателство на НТС ПО ТОК, 2020.

[3] Димитрова, П., Дизайн на облекло, издателство на ТУ – София, 2019.

[4] Капанък, У. Експериментално изследване на фрикционните характеристики на тъкани площни изделия, изработени от естествени влакна, Благоевград, 2024

[5] Христова, Т. Творчески подходи за пренос на идеи от изобразителното изкуство в модата. УИ Н.Рилски, Благоевград, 2021 ISBN 978-954-00-0280-4

[6] Кръстева, Н., Атансова, Н., Кръстев, Ст., Технология на облекло от кожи, Издателство Техника, София, 1992.

[7] Кънчев, Ц., Зд. Шулекова, Технология на облеклото, Издателство „Техника“ София, 2010

[8] Петров, Х., Р. Атанасова, Ръководство за лабораторни упражнения по технология на облеклото, София, 2012

[9] Петров, Х., Н. Петров, Н. Панова, Конструирание на облеклото, Издателство „Техника“ София, 2006

[10] <https://masonsbg.com/bg/blogs/notizie/>

[11] <https://www.bgonair.bg/a/163-lyubopitno/308892-vkarayte-tsvyat-v-ezhednevieto-si-floral-nite-motivi-vladeyat-modata-i-prez-lyatoto>

EDITORIAL BOARD

Assoc. Prof. Ivelin Rahnev, PhD, Editor in Chief Assoc. Prof. Maria Spasova, PhD, IP – BAS, Sofia, technical editor

Prof. Hristo Petrov, PhD, TU - Sofia
Prof. Andreas Charalambus, PhD, TU - Sofia
Prof. Snezhina Andonova, PhD, SWU - Blagoevgrad
Prof. Radostina A. Angelova, DSc, TU - Sofia
Prof. Zlatina Kazlatcheva, PhD, FTT - Yambol
Prof. Desislava Grabcheva, PhD, UCTM - Sofia
Assoc. Prof. Stela Baltova, PhD, IBS - Botevgrad

Assoc. Prof. Anna Georgieva, PhD, UCTM - Sofia
Assoc. Prof. Kapka Manasieva, PhD, VFU - Varna
Assoc. Prof. Rumen Russev, PhD, FTT - Yambol
Assoc. Prof. Krasimir Drumev, PhD, TU - Gabrovo
Assoc. Prof. Ivelina Vardeva, PhD, CNSYS - Sofia
Dr. Nezabravka Popova-Nedylkova, NBU - Sofia
Dr. Nikolay Bozhilov, NAA - Sofia

FOREIGN SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Jean-Yves Drean, DSc, UHA-ENSISA-LPMT, Mulhouse, France
Prof. A. Sezai Sarac, DSc, TU-Istanbul, Turkey
Prof. Dr. Yordan Kyosev, DSc, TU-Dresden, Germany
Prof. Goran Demboski, PhD, U "Ss. Cyril and Methodius" - Skopje, N Macedonia
Assoc. Prof. VU Thi Hong Khanh, PhD, HUST - STLf, Vietnam
Prof. Saber Ben Abdessalem, PhD, ENI-Monastir, Tunisie

INFORMATION FOR AUTHORS

RULES FOR DEPOSITING AND PUBLISHING ARTICLES

Submission of a manuscript should be addressed to the Editorial Office via e-mail (textilejournal.editor@fnts.bg), the paper should be written in Bulgarian from Bulgarian authors and in English (working language) for foreigners.

Copyright Transfer Agreement must be signed and returned to our Editorial Office by mail, fax or e-mail as soon as possible, after the preliminary acceptance of the manuscript. By signing this Agreement, the authors warrant that the entire work is original and unpublished, it is submitted only to this journal and all the text, data, Figures and Tables included in this work are original and unpublished and have not been previously published or submitted elsewhere in any form. Please note that the reviewing process begins as soon as we receive this document. In the case when the paper has already been presented at a conference, it can be published in our magazine only if it has not been published in generally available conference materials; in such case, it is necessary to give an appropriate statement placed in Editorial notes at the end of the article.

General style and layout

Volume of a manuscript submitted should not exceed 12 standard journal pages in single column (3600 characters per page), including tables and figures. Format is MS Office Word (normal layout). The editors reserve the right to shorten the article if necessary as well as to alter the title.

Title of a manuscript should not exceed 120 characters.

Full names and surnames of the authors, as well as **full names of the authors' affiliation** – faculty, department, university, institute, company, town and country should be clearly given. Corresponding author should be indicated, and their e-mail address provided.

Abstract of a manuscript should be in English and no longer than one page.

Key-words should be within 4-6 items.

For papers submitted in English (any other working language), the authors are requested to submit a copy with a title, abstract and key words in Bulgarian.

Figures and illustrations with a title and legend should be numbered consecutively (with Arabic numerals) and must be referred in the text. Figures should be integrated in the text with format **JPG at 300 dpi minimum**, and in editable form.

Tables with a title and optional legend should be numbered consecutively and must be referred in the text.

Acknowledgements may be included and should be placed after Conclusions and before References.

Footnotes should be avoided.

References (bibliography) should be cited consecutively in order of appearance in the text, using numbers in square brackets, according to the Vancouver system.

ТЕКСТИЛ СЪБЛЕКИ

НСТ по текстил,
облекло и кожи

www.tok.fnts.bg

БРОЙ 4/2024
Open access: CC BY-NC

CONTENTS

UDC

- 745/749 REFLECTION OF TEXTILE PRODUCTS IN CONTEMPORARY ART
Neşe SARAC..... 111
DOI: 10.53230/tgm.1310-912X.2024.0003.01
- 745/749 OLD TECHNOLOGIES IN MODERN ART
Elena Todorova..... 120
DOI: 10.53230/tgm.1310-912X.2024.0004.02
- 745/749 REFLECTIONS AND REFERENCES TO BULGARIAN FOLKLORE IN FASHION
ILLUSTRATION IN BULGARIA
Aleksandar Gerginov..... 128
DOI: 10.53230/tgm.1310-912X.2024.0004.03
- 687 A MODERN INTERPRETATION OF A WOMEN'S SKIRT AND A WOMEN'S
TANK TOP
Umme Kapanak, Milena Perchinkova..... 136
DOI: 10.53230/tgm.1310-912X.2024.0004.04

SUBJECT AREA. The papers reflect developments and solutions in textile science and practice. They refer to one of the UDC topics:

- 33, Economics. Economic sciences.
- 377, Special Education. Vocational education. Vocational schools.
- 378, Higher Education. Higher Education Institutions.
- 677, Textile Industry. Technology of textile materials.
- 678, Industry of High Molecular Substances. Rubber industry. Plastic industry.
- 687, Tailoring (apparel) Industry.
- 745/749, Applied Art. Art Crafts. Interior. Design.
- 658.512.23, Artistic design (industrial design).

Address:

Bulgaria, 1000 Sofia, 108 G. S. Rakovski str., room 407, tel. +359 2 980 30 45

e-mail: textilejournal.editor@fnts.bg

www.bgtextilepublisher.org

Bank account:

Scientific Engineering Union of Textile, Garment and Leathers

VAT identification number: BG 121111930

Account IBAN: BG43 UNCR 9660 1010 6722 00

ISSN 1310-912X (Print)

ISSN 2603-302X (Online)

<https://doi.org/10.53230/tgm.1310-912X.2024.0004>

MELVIRA 00451-001

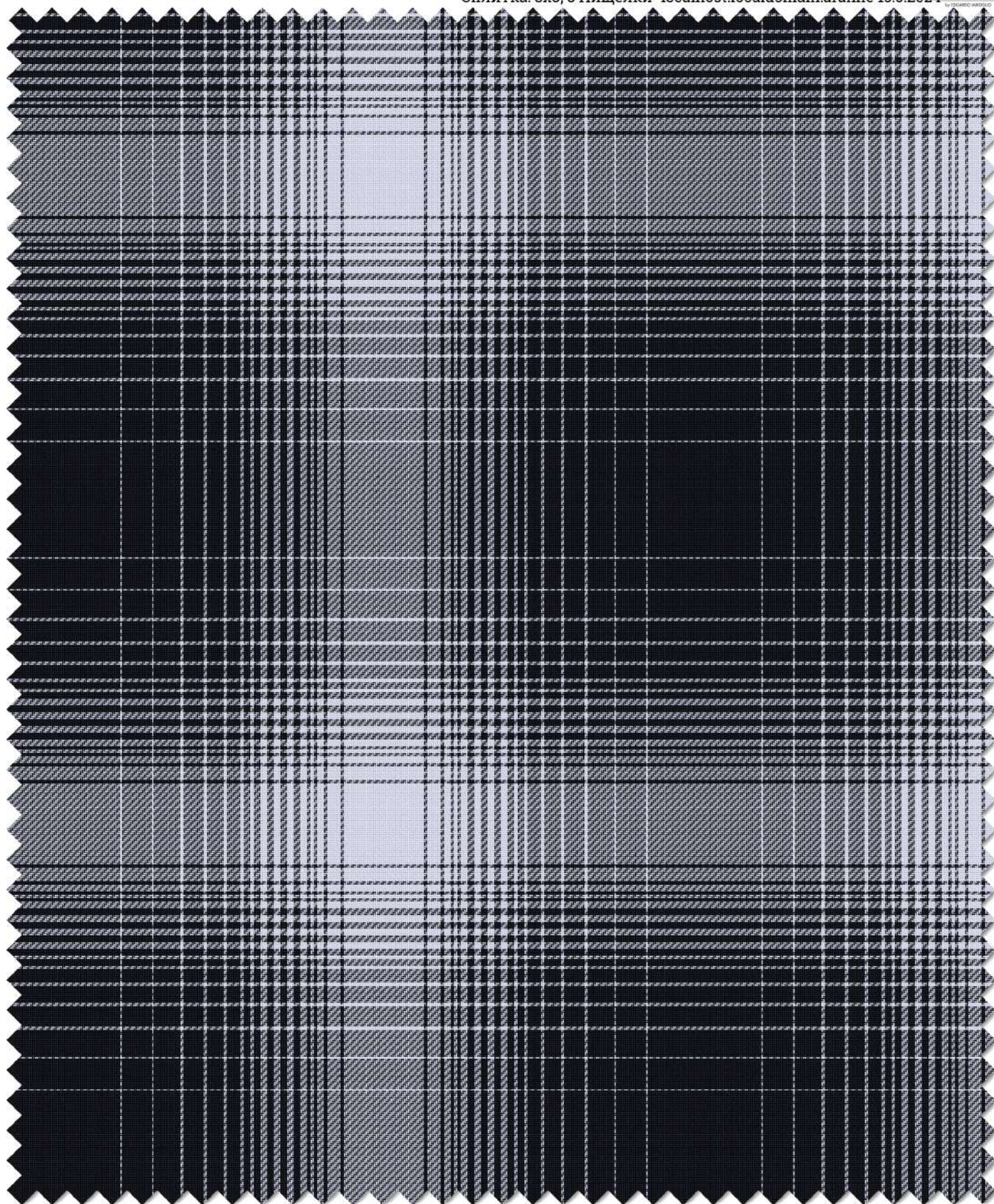
Основа: 30.4/1 cm

Вътък: 30/1 cm

Сплитка: 8x8; 8 Нищелки localhost.localdomain:arahne 15.5.2024

ArahWeave www.arahne.si

DobbyPro 10.0m E.Miroglio

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Редуване по основа[384]: 68A1B18A1B16A2B12A2B10A2B8A2B4A2B4(4A4B)2A2B2A4B2A8B2A48B2A8B2A4B2A2B2A4(4B4A)2B4A2B8A2B

A 65.62% 1/50 Nm 720 Z
73153 MELVI MELVI H099 *

B 34.38% 1/50 Nm 720 Z
73153 MELVI MELVI H007 *

Редуване по вътък[384]: 68a1b18a1b16a2b12a2b10a2b8a2b4a2b4(4a4b)2a2b2a4b2a8b2a48b2a8b2a4b2a2b2a4(4b4a)2b4a2b8a2b10a2b12a2b

a 65.62% 1/50 Nm 720 Z
73153 MELVI MELVI H099 *

b 34.38% 1/50 Nm 720 Z
73153 MELVI MELVI H007 *

